

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

ISSN 2306-6814

9 772306 681405

Науково-практичний журнал

№15 серпень 2024

Головний редактор:

Ємельянов В.М.,
доктор наук з державного управління,
професор, заслужений діяч науки
і техніки України

Заступники головного редактора:

Антонова Л.В.,
кандидат економічних наук, доктор наук
з державного управління, професор
Нора Г.А.,
доктор економічних наук, професор

Відповідальні секретарі:

Штиршов О.М., кандидат наук з
державного управління, доцент
Тимофеев С.П., кандидат наук з
державного управління, доцент
Кучеренко Г.Б.

Члени редакційної колегії:

Abbas Mardani, Ph.D. in Philosophy Management (USA)
Бартош Гордецки, доктор політичних наук, професор факультету журналістики й політичних наук Університету імені Адама Міцкевича (м. Познань, Польща)
Беглиця В. П., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, професор
Гармідер А. Д., доктор економічних наук, доцент
Гнат'єва Т. М., кандидат економічних наук, доцент
Гришова І. Ю., доктор економічних наук
Дацій О. І., доктор економічних наук
Денисенко М. П., доктор економічних наук, професор
Козловський С. В., доктор економічних наук, професор
Кравчук А. О., кандидат економічних наук, доцент
Кушнір С. О., кандидат економічних наук, професор
Лазарева О. В., доктор економічних наук, професор
Ніколюк О. В., доктор економічних наук, професор
Плеханов Д. О., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, професор
Резнікова Н. В., доктор економічних наук, професор
Сазонець І. А., доктор економічних наук, професор
Сазонець О. М., доктор економічних наук, професор
Сорока С. В., доктор наук з державного управління, професор
Стоян О. Ю., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, доцент
Тарасова Т. О., доктор економічних наук, професор
Чвортко Л. А., кандидат економічних наук, доцент
Яременко Л. М., к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Ярошевська О. В., доктор економічних наук, професор

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 15 серпень 2024 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.
Виходить 2 рази на місяць

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з питань

ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Категорія «Б»

(Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

— Index Copernicus (IC);
— SIS;
— Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 23727-13567ПП від 17.12.2018 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 458-10-73
(050) 382-06-63

E-mail: economy_2008@ukr.net
www.nayka.com.ua
www.investplan.com.ua

Засновники:

*Чорноморський національний університет
імені Петра Могили,
ТОВ "ДКС Центр"
Видавець:
ТОВ "ДКС Центр"*

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою 01.08.24 р.
Підписано до друку 01.08.24 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 44.1.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 0108/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

© ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД, 2024

РОЗМІЩЕННЯ СТАТТІ

1. Вимоги щодо змісту наукової статті.

- 1.1. Високий науковий рівень статті.
- 1.2. Приймаються раніше не опубліковані наукові статті.
- 1.3. Автор несе відповідальність за оригінальність тексту статті (за плагіат відповідає автор).
- 1.4. Стаття повинна бути написана українською, російською або англійською мовою.
- 1.5. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних назв, географічних назв та інших відомостей, а також за те, що в матеріалах не містяться дані, що не підлягають відкритій публікації.
- 1.6. Остаточне рішення про публікацію ухвалюється Редакційною колегією, яка також залишає за собою право на додаткове рецензування, редагування і відхилення статей.

2. Вимоги щодо оформлення наукової статті.

- 2.1. У статті з лівого боку має стояти індекс УДК (Регистр – «ВСЕ ПРОПИСНЫЕ»)
- 2.2. Ініціали та прізвище автора. Через кому після ПІБ зазначається науковий ступінь, вчене звання, посада, науковий заклад. (На мові статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою). ORCID ID.
- 2.3. Назва статті (Регистр – «Как в предложениях») мовою статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою.
- 2.4. Анотація.
 - 2.4.1. Мовою статті (обсяг не менш як 100 слів).
 - 2.4.2. Англійською мовою (обсяг не менш як 1800 знаків без пробілів).
 - 2.4.3. У статті не українською мовою обов'язкова анотація українською мовою (обсяг не менш як 1800 знаків без пробілів).
- 2.5. Ключові слова (5–8 слів) мовою статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою.
- 2.6. Текст статті.

У статті повинні міститись (із виділенням у тексті) такі елементи:

 - постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
 - аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
 - формулювання цілей статті (постановка завдання);
 - виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
 - висновки з проведеного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі;
 - список літератури;
 - список літератури (References) в романському алфавіті.

Згідно з новими правилами, які враховують вимоги міжнародних систем цитування, автори статей повинні давати список літератури в двох варіантах: один мовою оригіналу і окремим блоком той же список літератури (References) в романському алфавіті (harvard reference system), повторюючи в ньому в тому ж порядку всі джерела літератури, незалежно від того, чи є серед них іноземні.

Для правильного оформлення, скористайтеся рекомендаціями <http://www.economy.in.ua/d/references.doc> або замовте цю послугу в редакції (див. анкету для автора).

3. Технічні вимоги до статті.

- 3.1. Обсяг рукопису — 20—35 тис. знаків, включаючи рисунки, таблиці.
- 3.2. Стаття повинна бути виконана у форматі А-4 текстового редактора Microsoft Word for Windows (шрифт – Times New Roman). Якщо стаття зроблена в редакторі Microsoft Word (версія 2007) і має розширенням .docx, обов'язково потрібно відправити додатково файли статті Perezбережені у формат .doc для Microsoft Word (версія 97-2003) або .rtf. Назва файлу має відповідати прізвищу автора (наприклад: Іванов або Ivanov).
- 3.3. Кількість табличного матеріалу та ілюстрацій повинна бути доречною. Цифровий матеріал подається у таблиці, що має порядковий номер (наприклад, Таблиця 1.) і назву (друкується над таблицею посередині жирним шрифтом). Ілюстрації також потрібно нумерувати і вони повинні мати назви, які вказуються під кожною ілюстрацією (наприклад, Рис. 2. Переваги ефективної структуризації попиту).
- 3.4. Рисунки, виконані у MS Word, потрібно згрупувати; вони повинні бути єдиним графічним об'єктом. Для рисунків, зроблених у програмі Excel, потрібно додатково до статті відправити файл Excel (2003).
- 3.5. Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation і нумеруються з правого боку.
- 3.6. Посилання на літературу в тексті необхідно подавати в квадратних дужках, наприклад, [3, с. 35; 8, с. 56–59], в яких перша цифра вказує порядковий номер джерела в списку літератури, а друга – відповідну сторінку в цьому джерелі; одне джерело (зі сторінкою) відокремлюється від іншого крапкою з комою.
- 3.7. У статті не повинно бути переносу слів та макросів При наборі слід вимкнути автоматичний «м'який» перенос (заборонені «примусові» переноси – за допомогою дефісу). Абзаци позначати тільки клавішею «Enter», не застосовувати пробіли або табуляцію (клавіша «Tab»).

4. Матеріали, які потрібно подати до редакції.

- 4.1. Стаття, рисунки окремими файлами (якщо потрібно (див. пункт 3.4)).
 - 4.2. Анкета (скачати на сайті).
 - 4.3. Рецензія на статтю* (з підписом рецензента та печаткою):
 - якщо автор або один із співавторів не має наукового ступеня (статті українською, російською або англійською мовами);
 - якщо в статті один автор, який не має наукового ступеня доктора наук (статті англійською мовою).
- Матеріали надсилати на електронну адресу economy_2008@ukr.net

* Рецензію та витяг редакція має право запросити у автора з науковим ступенем.

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 15 серпень 2024 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Руснак А. В.

Розвиток територіальних громад через залучення міжнародних інвестицій: організаційні аспекти 7

Яців І. Б.

Джерела фінансування витрат на формування здоров'я як складової людського капіталу 13

Момотюк Л. Є., Юрченко О. А., Кубіцький Ю. С.

Аналіз системи оподаткування нерухомості, майна та інших видів власності 20

Охріменко І. В., Федірець О. В., Мацієвич Т. О.

Інноваційна система державного регулювання процесів соціально-економічного розвитку агропродовольчої сфери в умовах управління змінами 27

Підвальна О. Г., Колесник Т. В., Пронько Л. М.

Розвиток управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу 33

Проскура В. Ф., Громик А. П., Королович О. О.

Спільний розвиток клубних систем кіберспорту та цифрового туризму: практика онлайн проєктів, івентів 41

Некрасова Л. А., Хмарюк А. С.

Місце і роль штучного інтелекту в обґрунтуванні стратегічних інвестиційних рішень 47

Скопенко Н. С., Северина І. В., Левченко О. В.

Категоріальний апарат інвестування як складової забезпечення розвитку підприємств України 53

Федірець О. В., Брикайло Є. Б., Равлюк І. В.

Інноваційна система управління соціально-економічним розвитком агропродовольчої сфери 60

Черничко Т. В., Проскура В. Ф., Алмаші В. В.

Цифрова трансформація бізнес-процесів як фактор сталого розвитку 66

Кудлаєнко С. В., Чорна Н. Ю., Келманович О.

Інноваційна складова стратегії соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки регіону в контексті перспектив впровадження глобальних новацій 72

Зборовська О. М., Стращенко Г. О.

Теоретичні засади формування екосистем мультимодальних перевезень в аспекті розвитку транспортно-логістичного обслуговування 80

Дорошенко Г. О., Кузнєцов К. О.

ESG-менеджмент як основа відбудови України 86

Бублик А. Я.

Воєнна та післявоєнна реконструкція ринку туристичних послуг, шляхом створення нових туристичних продуктів 92

Гуменюк Я. М., Іващенко О. А.

Багатосторонні банки розвитку та альтернативні актори реалізації міжнародних інвестиційних проєктів у сфері здійснення зеленого переходу та протидії кліматичним змінам 97

Дугар Т. Є., Ліпський Р. В.

Методичні аспекти операційного аудиту розрахунків за єдиним соціальним внеском 105

Горгачова М. І., Ковальова О. М.

Інвестиційна привабливість цінних паперів: базові критерії оцінки 111

Кузик О. В.

Соціальна відповідальність маркетингових комунікацій українського агробізнесу в умовах діджиталізації 119

Нараєвський С. В.

Технологічна трансформація електроенергетики країн "Великої четвірки (Західна Європа)" 127

Гадєєв Ю. П.

Теоретичні основи інтелектуального капіталу та інституційне забезпечення його зростання 135

Якимчук О. Ф., Постельжук О. П.

Закордонний досвід реалізації сталої енергетичної безпеки в умовах ринку 140

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 15 серпень 2024 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Лоскоріх Г. А., Перчі О. Ф.

Сутність імплементації плану BEPS для бюджетно-податкової системи України 147

Петруха Н. М., Андрєєв А. О., Штохман Ю. А.

Особливості обліку і аудиту військових витрат у державному секторі 155

Булкот О. В., Демиденко Є. І.

Комплексний алгоритм формування та оцінювання ефективності міжнародної інвестиційної стратегії ТНК 165

Базик О. В.

Фінансово-економічна безпека у забезпеченні стабільності економічного розвитку підприємства 172

Козуб Р. О.

Теоретичні основи еволюції корпоративної соціальної відповідальності в системі менеджменту підприємства 178

Майданович В. В.

Теоретичні основи визначення поняття управління якістю на підприємстві в сучасних умовах 183

Сироїд Т. І.

Методологічні підходи до формування та реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії підприємства в умовах діджиталізації 188

Державне управління

Гоффе М. В.

Інноваційні аспекти навчання керівників-лідерів у сфері публічного управління 194

Андріяш В. І., Громадська Н. А.

Особливості формування зовнішньої політики національної держави в умовах глобалізації 199

Герент'єва А. В., Кравченко Ю. П., Кропивницький Р. С.

Антикризове публічне управління системою забезпечення соціальної безпеки в умовах воєнного стану 205

Криклій В. А.

Соціальне та пенсійне забезпечення: генезис, сутність та проблеми їх розвитку в Україні 211

Магомедов А. О.

Ризики та загрози для об'єктів критичної інфраструктури та шляхи їх подолання 216

Мунтян А. Я.

Громадські організації та забезпечення охорони здоров'я в Україні 222

Томашевська А. В., Жук О. І.

Функції та повноваження посадових осіб органів місцевого самоврядування в процесі залучення інвестицій 228

Цимбаленко Я. Ю., Кір'як В. С.

Соціальні медіа як інструмент корпоративної культури публічних службовців 235

Волянський О. П.

Публічне управління медичним реагуванням на надзвичайні ситуації в Україні: проблеми і перспективи 242

Петринський Д. В.

Теоретичні підходи до державного регулювання аграрного сектору: особливості понятійно-категорійного апарату 249

Ющук Р. В.

Перспективи розвитку електронної участі громадян як форми партисипації у місцевому самоврядуванні 255

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 15 / 2024

CONTENTS:

Economy

Rusnak A.

DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES THROUGH THE ATTRACTION OF INTERNATIONAL INVESTMENTS:
ORGANIZATIONAL ASPECTS 7

Yatsiv I.

SOURCES OF FUNDING FOR THE ESTABLISHMENT OF HEALTH AS A HUMAN CAPITAL COMPONENT 13

Momotiuk L., Yurchenko O., Kubitskyy Yu.

ANALYSIS OF TAXATION OF REAL ESTATE AND OTHER TYPES OF PROPERTY 20

Okhrimenko I., Fedirets O., Matsiievych T.

INNOVATIVE SYSTEM OF STATE REGULATION OF THE PROCESSES OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT
OF THE AGRO-FOOD SECTOR IN THE CONDITIONS OF CHANGE MANAGEMENT 27

Pidvalna O., Kolesnyk T., Pronko L.

DEVELOPMENT OF THE MANAGEMENT TRAJECTORY OF INNOVATIVELY ACTIVE ENTERPRISES IN THE SYSTEM
OF INTERNATIONAL AGRIBUSINESS 33

Proscura V., Hromyk A., Korolovych O.

JOINT DEVELOPMENT OF CYBERSPORT CLUB SYSTEMS AND DIGITAL TOURISM: PRACTICE OF ONLINE PROJECTS
AND EVENTS 41

Niekrasova L., Khmariuk A.

THE PLACE AND ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN JUSTIFYING STRATEGIC INVESTMENT
DECISIONS 47

Skopenko N., Severyna I., Levchenko O.

THEORETICAL APPROACHES TO THE CATEGORIES OF "INVESTMENT" AND "INVESTMENT ACTIVITY" 53

Fedirets O., Brykailo Y., Ravliuk I.

INNOVATIVE MANAGEMENT SYSTEM OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE AGRO-FOOD SECTOR 60

Chernychko T., Proskura V., Almashi V.

DIGITAL TRANSFORMATION OF BUSINESS PROCESSES AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT 66

Kudlaenko S., Chorna N., Kelmanovich A.

THE INNOVATIVE COMPONENT OF THE STRATEGY OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT AND ENSURING
ECONOMIC SECURITY OF THE REGION IN THE CONTEXT OF THE PERSPECTIVES
OF IMPLEMENTATION OF GLOBAL INNOVATIONS 72

Zborovska O., Strashenko H.

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE FORMATION OF ECOSYSTEMS OF MULTIMODAL
TRANSPORTATION 80

Doroshenko H., Kuznietsov K.

ESG-MANAGEMENT AS A FOUNDATION FOR THE RECONSTRUCTION OF UKRAINE 86

Bublyk L.

WAR AND POST-WAR RECONSTRUCTION OF THE MARKET OF TOURIST SERVICES BY CREATING
NEW TOURIST PRODUCTS 92

Humeniuk Y., Ivashchenko O.

MULTILATERAL DEVELOPMENT BANKS AND ALTERNATIVE ACTORS IN THE IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL
INVESTMENT PROJECTS IN THE FIELD OF GREEN TRANSITION AND COMBATING CLIMATE CHANGE 97

Dugar T., Lipsky R.

METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE OPERATIONAL AUDIT OF CALCULATIONS ACCORDING
TO THE SINGLE SOCIAL CONTRIBUTION 105

Iorgachova M., Kovalova O.

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF SECURITIES: BASIC ASSESSMENT CRITERIA 111

Kuzyk O.

SOCIAL RESPONSIBILITY OF MARKETING COMMUNICATIONS OF UKRAINIAN AGRIBUSINESS
IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION 119

Naraievskiy S.

TECHNOLOGICAL TRANSFORMATION IN THE ELECTRICITY INDUSTRY OF THE "BIG FOUR (WESTERN EUROPE)"
COUNTRIES 127

Tadeyev Ju.

THEORETICAL FOUNDATIONS OF INTELLECTUAL CAPITAL AND INSTITUTIONAL SUPPORT OF ITS GROWTH 135

Yakymchuk O., Postel'zhuk O.

FOREIGN EXPERIENCE OF IMPLEMENTING SUSTAINABLE ENERGY SECURITY IN MARKET CONDITIONS 140

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 15 / 2024

CONTENTS:

Economy

Loskorikh G., Perchi O.

ESSENCE OF IMPLEMENTATION OF THE BEPS PLAN FOR THE BUDGETARY AND TAX SYSTEM OF UKRAINE 147

Petrukha N., Andreev A., Stochman Yu.

FEATURES OF ACCOUNTING AND AUDITING MILITARY EXPENDITURES IN THE PUBLIC SECTOR 155

Bulkot O., Demydenko Y.

COMPREHENSIVE APPROACH TO THE FORMING AND EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF TNC'S
INTERNATIONAL INVESTMENT STRATEGY 165

Bazyk O.

FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY IN ENSURING THE STABILITY OF THE ECONOMIC DEVELOPMENT
OF THE ENTERPRISE 172

Kozub R.

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE EVOLUTION OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN THE ENTERPRISE
MANAGEMENT SYSTEM 178

Maidanovych V.

THEORETICAL BASICS OF DEFINING THE CONCEPT OF QUALITY MANAGEMENT IN THE ENTERPRISE
IN MODERN CONDITIONS 183

Syroid T.

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF THE ENTERPRISE'
S INVESTMENT AND INNOVATION STRATEGY IN CONDITIONS OF DIGITALIZATION 188

Public administration

Ioffe M.

INNOVATIVE ASPECTS OF TRAINING MANAGERS-LEADERS IN THE FIELD OF PUBLIC ADMINISTRATION 194

Andriiash V., Hromadska N.

FEATURES OF THE FORMATION OF THE FOREIGN POLICY OF THE NATION-STATE IN THE CONDITIONS
OF GLOBALIZATION 199

Terentieva A., Kravchenko Y., Kropyvnytskyi R.

ANTI-CRISIS PUBLIC ADMINISTRATION OF THE SOCIETAL SECURITY SYSTEM UNDER MARTIAL LAW 205

Kryklii V.

SOCIAL AND PENSION ENSURANCE: GENESIS, ESSENCE AND PROBLEMS OF DEVELOPMENT IN UKRAINE 211

Magomedov A.

RISKS AND THREATS TO CRITICAL INFRASTRUCTURE FACILITIES AND WAYS TO OVERCOME THEM 216

Muntyan L.

PUBLIC ORGANIZATIONS AND SUPPLY HEALTH CARE IN UKRAINE 222

Tomashevskaya A., Zhuk O.

FUNCTIONS AND POWERS OF OFFICIALS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN THE PROCESS
OF ATTRACTING INVESTMENTS 228

Tsybalenko Y., Kiriak V.

SOCIAL MEDIA AS A TOOL OF CORPORATE CULTURE OF PUBLIC SERVANTS 235

Volianskyi O.

PUBLIC ADMINISTRATION OF MEDICAL RESPONSE TO EMERGENCIES IN UKRAINE: PROBLEMS
AND PERSPECTIVES 242

Petrynskyi D.

THEORETICAL APPROACHES TO STATE REGULATION OF THE AGRARIAN SECTOR: PECULIARITIES OF THE CONCEPTUAL
AND CATEGORICAL APPARATUS 249

Yushchuk R.

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC PARTICIPATION OF CITIZENS AS A FORM
OF PARTICIPATION IN LOCAL GOVERNMENT 255

УДК 330.341.1(477):350"364"

О. Г. Підвальна,
д. е. н., доцент, професор кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8779-5867>

Т. В. Колесник,
к. е. н., доцент, завідувач кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2061-3184>

А. М. Пронько,
к. е. н., доцент, декан факультету менеджменту та права,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5633-901X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.15.33

РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОЇ ТРАЄКТОРІЇ ІННОВАЦІЙНО АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО АГРОБІЗНЕСУ

O. Pidvalna,
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Administrative Management and Alternative Energy Sources, Vinnytsia National Agrarian University, Ukraine, Vinnytsia

T. Kolesnyk,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Administrative Management and Alternative Energy Sources, Vinnytsia National Agrarian University, Ukraine, Vinnytsia

L. Pronko,
PhD in Economics, Associate Professor, Dean of the Faculty of Management and Law,
Vinnytsia National Agrarian University, Ukraine, Vinnytsia

DEVELOPMENT OF THE MANAGEMENT TRAJECTORY OF INNOVATIVELY ACTIVE ENTERPRISES IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL AGRIBUSINESS

В статті розглянуто актуальні питання розвитку управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу. В умовах динамічного розвитку світової економіки та посилення глобалізації, інноваційна активність підприємств агробізнесу стає ключовим фактором їх успіху на міжнародному ринку. Розробка та впровадження нових технологій, продуктів та методів управління дозволяють компаніям підвищувати свою конкурентоспроможність, розширювати ринки збуту та отримувати значні конкурентні переваги. Актуальність розвитку управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу обумовлюється рядом факторів. Світовий ринок агробізнесу є висококонкурентним, і для того, щоб українські підприємства могли успішно конкурувати на ньому, їм необхідно постійно впроваджувати інновації. Попит споживачів на продукти харчування постійно змінюється, і інноваційно активні підприємства, які здатні швидко реагувати на ці зміни, мають значні конкурентні переваги. Мінливі кліматичні умови, геополітичні фактори та інші фактори змушують підприємства агробізнесу постійно адаптуватися, і інновації є ключовим інструментом для успішної адаптації. Агробізнес України потребує модернізації, що включає в себе впровадження нових технологій, оновлення обладнання та інфраструктури, а також підвищення ква-

ліфікації кадрів. Інноваційні підприємства є локомотивами модернізації галузі. Інноваційно активні підприємства агробізнесу є більш привабливими для інвесторів, що дозволяє їм залучати додаткові кошти для розвитку. Розвиток управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу включає дуже багато факторів. Підприємствам необхідно розробити чітку інноваційну стратегію, яка визначатиме пріоритетні напрямки інноваційної діяльності та механізми її реалізації. Для успішного впровадження інновацій необхідно створити на підприємстві інноваційну культуру, яка буде стимулювати творчу активність співробітників та сприяти генеруванню нових ідей. Підприємствам необхідно розробити та впровадити ефективну систему управління інноваційними проектами, яка дозволить їм забезпечити успішну реалізацію цих проектів. Для розробки та впровадження нових технологій підприємствам агробізнесу необхідно співпрацювати з науково-дослідними інститутами та університетами. Інформаційні технології можуть значно спростити та прискорити процес розробки та впровадження інновацій. Впровадження ефективної управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу дозволить їм: підвищити свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку, розширити ринки збуту та збільшити обсяги продажів, збільшити прибуток та інвестиційну привабливість, зміцнити свої позиції на світовому ринку агробізнесу. Отже, проведений статистичний аналіз та прогнозування з використанням різних методів лінійного та нелінійного обчислення коефіцієнта фінансової стабільності, як управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу, а саме агрохолдингів, дозволяє зробити висновок, що в дослідженні, аналізі, оцінці, моделюванні та прогнозуванні економічних показників та економічної системи в цілому можна вибрати найбільш доцільний і ефективний метод вивчення з урахуванням властивостей та особливостей цієї системи.

The article deals with topical issues of the development of the management trajectory of innovatively active enterprises in the system of international agribusiness. In the conditions of the dynamic development of the world economy and the strengthening of globalization, the innovative activity of agribusiness enterprises becomes a key factor in their success on the international market. The development and introduction of new technologies, products and management methods allow companies to increase their competitiveness, expand sales markets and gain significant competitive advantages. The relevance of the development of the management trajectory of innovatively active enterprises in the international agribusiness system is determined by a number of factors. The global agribusiness market is highly competitive, and in order for Ukrainian enterprises to successfully compete on it, they need to constantly innovate. Consumer demand for food products is constantly changing, and innovative enterprises that are able to quickly respond to these changes have significant competitive advantages. Changing climatic conditions, geopolitical factors and other factors force agribusiness enterprises to constantly adapt, and innovation is a key tool for successful adaptation. Ukrainian agribusiness needs modernization, which includes the introduction of new technologies, updating of equipment and infrastructure, as well as improving the qualifications of personnel. Innovative enterprises are the locomotives of modernization of the industry. Innovatively active agribusiness enterprises are more attractive to investors, which allows them to attract additional funds for development. The development of the management trajectory of innovatively active enterprises in the international agribusiness system includes many factors. Enterprises need to develop a clear innovation strategy, which will determine the priority areas of innovation activity and the mechanisms of its implementation. For the successful implementation of innovations, it is necessary to create an innovative culture at the enterprise, which will stimulate the creative activity of employees and contribute to the generation of new ideas. Enterprises need to develop and implement an effective innovation project management system that will allow them to ensure the successful implementation of these projects. To develop and implement new technologies, agribusiness enterprises need to cooperate with research institutes and universities. Information technologies can significantly simplify and accelerate the process of development and implementation of innovations. The implementation of an effective management trajectory of innovatively active enterprises in the international agribusiness system will allow them to: increase their competitiveness on the international market, expand sales markets and increase sales volumes, increase profits and investment attractiveness, strengthen their positions in the global agribusiness market. Therefore, the statistical analysis and forecasting carried out using various methods of linear

and non-linear calculation of the coefficient of financial stability as a management trajectory of innovatively active enterprises in the system of international agribusiness, namely agricultural holdings, allows us to conclude that in research, analysis, evaluation, modeling and forecasting of economic indicators and the economic system as a whole, it is possible to choose the most appropriate and effective method of study, taking into account the properties and features of this system.

Ключові слова: розвиток, управління, траєкторія, інноваційно активні підприємства, система, міжнародний агробізнес.

Key words: development, management, trajectory, innovatively active enterprises, system, international agribusiness.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах динамічного розвитку світової економіки та посилення глобалізації, інноваційна активність підприємств агробізнесу стає ключовим фактором їх успіху на міжнародному ринку. Розробка та впровадження нових технологій, продуктів та методів управління дозволяють компаніям підвищувати свою конкурентоспроможність, розширювати ринки збуту та отримувати значні конкурентні переваги. Актуальність розвитку управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу обумовлюється рядом факторів, що є предметом даного дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Розвиток та ефективність управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств полягає в дослідженні, оцінці, аналізі, зокрема коефіцієнтному фінансовому аналізі, моделюванні та активному менеджменті на різних рівнях виробничого процесу.

Так, під час аналізу фінансової звітності підприємства, в особливості великих агропідприємствах, агрохолдингах, корпораціях, аналітики найчастіше застосовують коефіцієнтний аналіз, результати якого, можуть бути підставою для готових бізнес-рішень, так і використовуватися в якості вхідних даних для подальших етапів дослідження, зокрема сценарного аналізу, стрестестування, кластеризації, класифікації, лінійних, логістичних регресій, скорингових моделей 1.

Аналіз фінансових коефіцієнтів — це використання взаємозалежностей і зіставлення різних статей фінансової звітності підприємства з метою оцінки фінан-

сового стану та результатів діяльності суб'єкта господарювання і подальшої траєкторії стратегічної діяльності.

На первинних стадіях фінансового аналізу традиційно використовуються фінансові коефіцієнти (відносні показники), обчислені на основі фінансової звітності підприємства: Форма № 1 "Баланс", Форма № 2 "Звіт про фінансові результати", які прямо вказують на результативність, фінансову стійкість та стабільність суб'єкта господарювання. За економічною сутністю їх можна класифікувати на наступні групи індикаторів: коефіцієнти ліквідності, коефіцієнти платоспроможності, коефіцієнти прибутковості (рентабельності), коефіцієнти ділової активності.

Попри провідну роль коефіцієнтного аналізу, цей підхід має на меті здійснювати адекватний підбір фінансових коефіцієнтів для аналітики та оцінки результативності управлінської діяльності суб'єкта господарювання.

Одним із способів вдосконалення коефіцієнтного фінансового аналізу це використання методик бально-го скорингу, що базується на обчисленні на базі багатьох фінансових коефіцієнтів зведеного інтегрального скорингового індикатора, що дає змогу на основі відповідного алгоритму провести детальну оцінку фінансового стану підприємства [1].

Як узагальнення можна сказати, що фінансовий аналіз на основі відкритих даних — надзвичайно важлива сфера в управлінні суб'єкта господарювання. Ефективне використання сучасних технік коефіцієнтного та скорингового фінансового аналізу — можливість вирішення ряду суттєвих економічних проблем, з якими стикаються представники вітчизняного бізнесу, зокрема банки, великі корпорації, тендерні замовники, потенційні іноземні інвестори.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Формулювання цілей статті (постановка завдання) — дослідити розвиток управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу.

Таблиця 1. Найбільші агрохолдинги України, 2019 р.

Найбільші агрохолдинги України	За величиною земельного банку, тис. га	Найбільші агрохолдинги України	За капіталізацією на біржі, млн долл. США	Найбільші агрохолдинги України	За об'ємом експорту, млрд грн	
					від	від
UkrLandFarming	570	МХП (Миронівський хлібопродукт)	1089			
Кернел	550	Кернел	1051	Кернел	42,5	43,00
Агропросперіс (NPH)	430	Овостар Юніор	177	АДМ Трейдинг Україна	20	20,50
МХП (Миронівський хлібопродукт)	370	Астарта- Київ	168	Нібулон	17,5	18,00
Національна академія аграрних наук України	362,6	ІМК (Індустріальна молочна компанія)	126	Сантрейд	17	17,50
Астарта- Київ	283	Агротон	19	Картгілл	16,5	17,00
Контінентал Фармерз Груп	195	Авангард	16	МХП (Миронівський хлібопродукт)	10,5	11,00
Укрпроінвест Агро	155,6	Агроліга	7	Державна продовольча зернова корпорація України	9	9,50
ІМК (Індустріальна молочна компанія)	129,6	Milkiland	4	Гленкор Агрікалчер Україна	8,5	9,00
Агротон	122	KSG Agro	4	X	X	X
AgroGeneration	120	Укрпродукт Груп	2	X	X	X

Джерело: на основ [3].

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Прогрес і прозорість процесу оприлюднення фінансової звітності у форматі відкритих даних на макрорівні здатні зробити траєкторію управління бізнес-рішеннями на основі фінансових даних більш виваженими і раціональними, тим самим сприяючи стійкому економічному розвитку суб'єктів господарювання [1].

Як зазначалось попередньо, одним із індикаторів коефіцієнтного фінансового аналізу є коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування), який є індикатором фінансової стійкості і вказує на здатність суб'єкта господарювання відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо- і довгостроковій перспективі. Високе значення коефіцієнта говорить про низький рівень фінансових ризиків. Нормативне значення показника знаходиться в межах 0,67 — 1,5. Значення нижче 0,67 свідчить про високий рівень фінансових ризиків. Значення вище 1,5 може означати наявність додаткових резервів для підвищення ефективності за рахунок залучення позикових коштів [2].

Саме ця інформація послугувала дослідженню, аналізу, моделюванню та прогнозуванню управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств за допомогою коефіцієнтного фінансового аналізу, зокрема коефіцієнта фінансової стабільності.

В якості досліджуваних суб'єктів господарювання обрано найбільші агрохолдинги, а саме ТОВ СП "Нібу-

лон", ПрАТ МХП (Миронівський хлібопродукт) та АТ Кернел-груп.

Вітчизняні агрохолдинги найчастіше орієнтовані на виробництво та експорт зернових, олійних культур, соняшникової олії, соєвої олії, кормів, продукції тваринництва, м'ясопереробку, послуги зберігання, логістики та дистрибуції. За статистичною та фінансовою звітністю проведено дослідження найбільших агрохолдингів України в 2019 р. за величиною земельного банку, за капіталізацією на біржі та за максимальним об'ємом експорту (табл. 1).

Далі проведемо короткий опис вибраних для дослідження агрохолдингів:

— ТОВ СП "Нібулон" — аграрна компанія України, одна із найбільших українських сільськогосподарських виробників та експортерів аграрної продукції. Займає лідируючу позицію у вітчизняних та зарубіжних рейтингах, є інноваційно активною, інвестиційно привабливою, прибутковою та результативною аграрною компанією.

— МХП (Миронівський хлібопродукт) — міжнародна компанія у сфері харчових та агротехнологій та ритейлу. Вирощування власних зернових — один із найважливіших компонентів вертикально інтегрованої бізнес-моделі МХП. Станом на 2021 р. посідає 8 місце у переліку Forbes 100 найбільших приватних компаній України.

— Агрохолдинг Kernel — найбільший виробник та експортер соняшникової олії в Україні, а також один з провідних постачальників агропромислової продукції на міжнародному ринку. Продукція відповідає найвищим міжнародним стандартам якості та харчової/кормової

безпечності. На частку компанії припадає близько 15 % світового експорту соняшникової олії і 18 % експорту зернових. Kernel постачає продукцію у понад 80 країн світу. Компанія входить до ТОП-3 найбільших компаній України за версією журналу Forbes, є інноваційно активною, інвестиційно привабливою та результативною компанією [3].

Отже, вибрані об'єкти для дослідження, обираємо методи для вивчення, аналізу, моделювання та прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності.

При здійсненні заходів з управління підприємств та організацій використовуються різні форми і методи. В ряді випадків використовується метод моделювання, зокрема, аналіз статистичних показників з використанням трендових моделей.

Дослідження, аналіз та прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності обраних суб'єктів господарювання за допомогою трендових моделей за останні п'ять років та прогноз на наступний 2025 р. будемо проводити в три етапи.

Як відомо, тренд — це дослідження динаміки змін рівня показника в часі. Лінія тренду — графічне подання напряму зміни ряду даних. Тому, в даному разі за допомогою трендових моделей прослідкуємо траєкторію зміни коефіцієнта фінансової стабільності обраних суб'єктів господарювання, як показника управлінського обліку інноваційно активних підприємств в системі агробізнесу.

Користуючись даними статистичного збірника України, фінансовою звітністю досліджуваних агрокомпаній 2019—2023 рр., сформовано вхідні дані досліджуваного показника результативності [4—12].

Динаміку коефіцієнта фінансової стабільності досліджуваних агрокомпаній за останні п'ять років представлено в табл. 2.

Обробку даних, аналіз отриманих результатів та прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності досліджуваних агрокомпаній за останні п'ять років проводимо за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel, використовуючи чотири моделі тренду: лінійну, логарифмічну, степеневу та експонентну.

Охарактеризуємо їх:

— лінійна модель — це пряма лінія, що щонайкраще описує набір даних. Рівняння прямої $Y = a_1 X + a_0$, де a_1 та a_0 — коефіцієнти рівняння.

— логарифмічну лінію тренду слід використовувати для випадків коли дані мають тенденцію до швидкого росту чи спаду з наступним вирівнюванням. Логарифмічна лінія тренду може використовувати як додатні так і від'ємні значення. Рівняння логарифмічної лінії тренду має вигляд: $Y = a_1 LN(X) + a_0$.

— степенева лінія тренду є кривою, яка ефективно використовується для аналізу

Таблиця 2. Динаміка коефіцієнта фінансової стабільності досліджуваних агрокомпаній, 2019—2023 рр.

Роки	ТОВ СП «Нібулон»	ПрАТ МХП (Миронівський хлібопродукт)	АТ Кернел-груп
	Коефіцієнт фінансової стабільності		
2019	0,69	0,88	0,95
2020	0,72	0,82	1,28
2021	1,10	1,10	1,41
2022	0,89	0,84	1,34
2023	1,37	1,24	1,57

Джерело: розроблено на основі [4—11].

Таблиця 3. Результати дослідження коефіцієнта фінансової стабільності досліджуваних агрокомпаній, 2019—2023 рр. за допомогою моделей тренду

Модель тренду коефіцієнта фінансової стабільності 2019-2023 рр.	R ²	Ранжування за коефіцієнтом детермінації R ²	Характеристика моделі
ТОВ СП «Нібулон»			
Лінійна $y = 0,15x + 0,49$	0,72	2	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями середня
Логарифмічна $y = 0,36 \ln(x) + 0,61$	0,64	4	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями середня
Степенева $y = 0,64x^{0,38}$	0,69	3	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями середня
Експонентна $y = 0,57e^{0,16x}$	0,75	1	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
ПрАТ МХП (Миронівський хлібопродукт)			
Лінійна $y = 0,07x + 0,75$	0,94	1	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
Логарифмічна $y = 0,16 \ln(x) + 0,82$	0,82	3	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
Степенева $y = 0,64x^{0,38}$	0,80	4	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
Експонентна $y = 0,78e^{0,07x}$	0,88	2	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
АТ Кернел-груп			
Лінійна $y = 0,13x + 0,92$	0,81	3	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
Логарифмічна $y = 0,34 \ln(x) + 0,98$	0,893 0	1	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
Степенева $y = 0,99x^{0,28}$	0,892 9	2	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна
Експонентна $y = 0,94e^{0,11x}$	0,78	4	тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна

Джерело: розроблено на основі [4—11].

Таблиця 4. Прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній з використанням визначених трендових моделей, 2025 р.

Модель тренду коефіцієнта фінансової стабільності 2019-2023 рр.	Прогнозне значення коефіцієнта фінансової стабільності, 2025 р.	Характеристика
ТОВ СП «Нібулон»		
Експонентна трендова модель $y=0,57e^{0,16x}$	1,49	Зростання на 0,12 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться в нормативних межах, низький рівень фінансових ризиків
ПрАТ МХП (Миронівський хлібопродукт)		
Лінійна трендова модель $y=0,07x+0,75$	1,38	Зростання на 0,14 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться в нормативних межах, низький рівень фінансових ризиків
АТ Кернел-груп		
Логарифмічна трендова модель $y=0,34\ln(x)+0,98$	1,65	Зростання на 0,08 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться дещо вище нормативного значення, низький рівень фінансових ризиків

Джерело: розроблено на основі [2, 4—11].

Таблиця 5. Прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній з використанням вбудованих статистичних та математичних функцій, 2025 р.

Модель тренду коефіцієнта фінансової стабільності	Прогнозне значення коефіцієнта фінансової стабільності, 2025 р.	Характеристика
ТОВ СП «Нібулон»		
Вбудована статистична функція ТЕНДЕНЦІЯ	1,57	Зростання на 0,20 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться дещо вище нормативного значення, низький рівень фінансових ризиків
Вбудована статистична функція РОСТ	1,74	Зростання на 0,37 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться вище нормативного значення, низький рівень фінансових ризиків
Вбудовані математичні функції	1,74	Зростання на 0,37 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться вище нормативного значення, низький рівень фінансових ризиків
ПрАТ МХП (Миронівський хлібопродукт)		
Вбудована статистична функція ТЕНДЕНЦІЯ	1,27	Зростання на 0,03 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться в нормативних межах, низький рівень фінансових ризиків
Вбудована статистична функція РОСТ	1,28	Зростання на 0,04 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться в нормативних межах, низький рівень фінансових ризиків
Вбудовані математичні функції	1,28	Зростання на 0,04 в.п., коефіцієнт фінансової стабільності знаходиться в нормативних межах, низький рівень фінансових ризиків
АТ Кернел-груп		
Вбудована статистична функція ТЕНДЕНЦІЯ	1,83	Зростання на 0,26 в.п., значення вище нормативного 1,5 означає наявність додаткових резервів для підвищення ефективності за рахунок залучення позикових коштів, низький рівень фінансових ризиків
Вбудована статистична функція РОСТ	1,97	Зростання на 0,40 в.п., значення вище нормативного 1,5 означає наявність додаткових резервів для підвищення ефективності за рахунок залучення позикових коштів, низький рівень фінансових ризиків
Вбудовані математичні функції	1,97	Зростання на 0,40 в.п., значення вище нормативного 1,5 означає наявність додаткових резервів для підвищення ефективності за рахунок залучення позикових коштів, низький рівень фінансових ризиків

Джерело: розроблено на основі [2, 4—11].

даних, які порівнюються та зростають у певній порції. Степеневу лінію тренду створити не можна, якщо дані містять нульові або від'ємні значення. Рівняння степеневі лінії тренду має вигляд: $Y = a_1 X^{a_0}$.

— експонентна лінія тренду є кривою, яка використовується для аналізу даних, що мають властивість зростати або спадати. Експонентну лінію тренду, так як і степеневу створити не можна, якщо дані містять нульові або від'ємні значення. Рівняння експонентної лінії тренду в загальному вигляді: $Y = a_1 EXP^{a_0 X}$.

Отже, проведено обробку даних статистичних показників і результати проведеного дослідження коефіцієнта фінансової стабільності досліджуваних агрокомпаній за останні п'ять років можна згрупувати, ранжувати та порівняти коефіцієнти детермінації і скласти прогноз на наступний період (табл. 3).

Слід згадати, нормативні межі, які встановлені для коефіцієнта детермінації. Якщо коефіцієнт детермінації знаходиться в межах $[0,75 — 0,99]$ тіснота зв'язку досить висока, $[0,45 — 0,74]$ — середня, $[0,1 — 0,44]$ тіснота зв'язку слабка, $< [0,1]$ зв'язок відсутній.

Найкращою моделлю для економічного аналізу та подальшого прогнозу є та лінія тренду, де коефіцієнт детермінації R^2 найближче до одиниці і характеризує достовірність значень лінії тренда до фактичних даних.

В ході обробки результатів, спостерігаємо різні коефіцієнти детермінації, але вони свідчать про якість трендових моделей. Тому, порівнюючи отримані результати для подальшого дослідження та прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній вибираємо наступні трендові моделі:

ТОВ СП "Нібулон", експонентна трендова модель $y=0,57e^{0,16x}$, коефіцієнт детермінації $R^2=0,75$, тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна;

ПрАТ МХП (Миронівський хлібопродукт) лінійна трендова модель $y=0,07x+0,75$, коефіцієнт детермінації $R^2=0,94$, тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна;

АТ Кернел-груп логарифмічна трендова модель $y=0,34\ln(x)+0,98$, коефіцієнт детермінації $R^2=0,8930$, тіснота зв'язку між фактичними та теоретичними значеннями досить висока, модель якісна.

Хоча слід відмітити, що за результатами дослідження коефіцієнта фінансової стабільності і інші вироб-

Таблиця 6. Ранжування прогнозних значень коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній, 2025 р.

Модель тренду	Прогнозні значення коефіцієнта фінансової стабільності, 2025 р.	Ранжування прогнозного значення коефіцієнта фінансової стабільності
ТОВ СП «Нібулон»		
Лінійна $y = 0,15x + 0,49$	1,39	5
Логарифмічна $y = 0,36\ln(x) + 0,61$	1,26	7
Степенева $y = 0,64x^{0,38}$	1,26	6
Експонентна $y = 0,57e^{0,16x}$	1,49	4
Вбудована статистична функція ТЕНДЕНЦІЯ	1,57	3
Вбудована статистична функція РОСТ	1,74	1
Вбудовані математичні функції	1,74	1
ПрАТ МХП (Миронівський хлібопродукт)		
Лінійна $y = 0,07x + 0,75$	1,38	1
Логарифмічна $y = 0,16\ln(x) + 0,82$	1,11	7
Степенева $y = 0,64x^{0,38}$	1,26	5
Експонентна $y = 0,78e^{0,07x}$	1,19	6
Вбудована статистична функція ТЕНДЕНЦІЯ	1,27	4
Вбудована статистична функція РОСТ	1,28	2
Вбудовані математичні функції	1,28	2
АТ Кернел-груп		
Лінійна $y = 0,13x + 0,92$	1,70	5
Логарифмічна $y = 0,34\ln(x) + 0,98$	1,65	6
Степенева $y = 0,99x^{0,28}$	1,59	7
Експонентна $y = 0,94e^{0,11x}$	1,82	4
Вбудована статистична функція ТЕНДЕНЦІЯ	1,83	3
Вбудована статистична функція РОСТ	1,97	1
Вбудовані математичні функції	1,97	1

Джерело: розроблено на основі [4—11].

нічі функції мають досить високі коефіцієнти детермінації.

Прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній з використанням визначених трендових моделей буде наступним етапом дослідження. Результати отриманих прогнозних значень коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній з використанням визначених трендових моделей представлено в табл. 4.

Отже, прослідковуємо незначне зростання коефіцієнта фінансової стабільності досліджуваних суб'єктів господарювання у порівнянні з 2023 р., що може бути виправданим та закономірним явищем економічного становища цих інноваційно активних компаній в системі міжнародного бізнесу.

Далі продовжуємо дослідження та прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності аграрних компаній за допомогою вбудованих статистичних та математичних функцій за останні п'ять років та на 2025 р.

Також, як і попередньо користуємося електронними таблицями Microsoft Excel, вбудованою статистичною функцією ТЕНДЕНЦІЯ, нелінійною вбудованою статистичною функцією РОСТ, математичними функціями EXP та LN та динамічним рядом результативного показника — коефіцієнта фінансової стабільності за останні п'ять років.

Стисла характеристика функцій, що будуть використані при дослідженні та прогнозуванні коефіцієнта фінансової стабільності:

- вбудована статистична функція ТЕНДЕНЦІЯ точно відображає динаміку економічних процесів;
- вбудована статистична функція нелінійного характеру РОСТ точна ілюстрація напрямку економічного розвитку;
- комбінація математичних функцій EXP та LN та функції ТЕНДЕНЦІЯ порівнює прогнозу лінію з прогнозою лінією функції РОСТ.

В результаті обчислень різними методами отримано теоретичне та прогнозні значення коефіцієнта фінансової стабільності аграрних компаній за останній період. Прогнозні значення коефіцієнта фінансової стабільності аграрних компаній, 2025 р. та їх характеристика представлено табл. 5.

Наприкінці дослідження та прогнозування коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній проведено ранжування цих показників по виробничим моделям з використанням вбудованої функції РАНГ (табл. 6).

Якщо, провести порівняння прогнозних значень коефіцієнта фінансової стабільності агрокомпаній, то прогнозовані значення коефіцієнта фінансової стабільності ТОВ СП "Нібулон" та АТ Кернел-груп розраховані вбудованими статистичною функцією РОСТ та математичними функціями є досить високі, вище нормативних значень цього коефіцієнта, мають низький рівень фінансових ризиків і займають лідируюче місце в рейтингу, але слід бути обережними з занадто високими показниками у прогнозуванні коефіцієнта фінансової стабільності, адже прогнозування цих показників ґрунтується на економіко-математичних

методах та моделях, а в реальному економічних умовах є ряд зовнішніх та внутрішніх факторів, які сприяють цим показникам, як позитивно, так і негативно.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Світовий ринок агробізнесу є висококонкурентним, і для того, щоб українські підприємства могли успішно конкурувати на ньому, їм необхідно постійно впроваджувати інновації. Попит споживачів на продукти харчування постійно змінюється, і інноваційно активні підприємства, які здатні швидко реагувати на ці зміни, мають значні конкурентні переваги. Мінливі кліматичні умови, геополітичні фактори та інші фактори змушують підприємства агробізнесу постійно адаптуватися, і інновації є ключовим інструментом для успішної адаптації. Агробізнес України потребує модернізації, що включає в себе впровадження нових технологій, оновлення обладнання та інфраструктури, а також підвищення кваліфікації кадрів. Інноваційні підприємства є локомотивами модернізації галузі. Інноваційно активні підприємства агробізнесу є більш привабливими для інвесторів, що дозволяє їм залучати додаткові кошти для розвитку. Розвиток управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу включає дуже багато факторів. Підприємствам необхідно розробити чітку інноваційну стратегію, яка визначатиме пріоритетні напрямки інноваційної діяльності та механізми її реалізації. Для успішного впровадження інновацій необхідно створити на підприємстві інноваційну культуру, яка буде стимулювати творчу активність співробітників та сприяти ге-

неруванню нових ідей. Підприємствам необхідно розробити та впровадити ефективну систему управління інноваційними проектами, яка дозволить їм забезпечити успішну реалізацію цих проектів. Для розробки та впровадження нових технологій підприємствам агробізнесу необхідно співпрацювати з науково-дослідними інститутами та університетами. Інформаційні технології можуть значно спростити та прискорити процес розробки та впровадження інновацій. Впровадження ефективної управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу дозволить їм: підвищити свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку, розширити ринки збуту та збільшити обсяги продажів, збільшити прибуток та інвестиційну привабливість, зміцнити свої позиції на світовому ринку агробізнесу. Отже, проведений статистичний аналіз та прогнозування з використанням різних методів лінійного та нелінійного обчислення коефіцієнта фінансової стабільності, як управлінської траєкторії інноваційно активних підприємств в системі міжнародного агробізнесу, а саме агрохолдингів, дозволяє зробити висновок, що в дослідженні, аналізі, оцінці, моделюванні та прогнозуванні економічних показників та економічної системи в цілому можна вибрати найбільш доцільний і ефективний метод вивчення з урахуванням властивостей та особливостей цієї системи.

Література:

1. Агрохолдинги України. ULR: <https://tripoli.land/ua/agroholdingi-ukrainy> (дата звернення: 10.07.2024).
2. Калініченко А.В. Економіко-математичні методи та моделі. Полтава: ПДАА, 2021. 24 с.
3. Колесник Т. В. Інституційні стимули підвищення ефективності державного сектору при децентралізації. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2020. № 1 (51). С. 69—86.
4. Ложачевська О. М., Підвальна О. Г., Мохонько Г. А., Литвишко Л. О. Бізнес-адміністрування механізму антикризового менеджменту фінансів інноваційно орієнтованих підприємств в умовах диджиталізації та розвитку публічного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 24. С. 30—34.
5. Пронько Л.М. Особливості відтворення людського капіталу сільських територій. Продовольчі ресурси. 2022. № 18. Т. 10. С. 266—275.
6. Kaletnik G.M., Lutkovska S.M. Implementation of Public-Private Partnership Models in the Field of Ecological Modernization of the Environmental Safety System. European Journal of Sustainable Development. 2021. Vol. 10.1. P. 81—89.
7. Khodakivska O., Kobets S., Bachkir I., Martynova L., Klochan V., Klochan I., Hnatenko, I. Sustainable development of regions: Modeling the management of economic security of innovative entrepreneurship. International journal of advanced and applied sciences. Volume 9, Issue 3 (March 2022). P. 31—38.
8. Klymchuk O., Khodakivska O., Kireytseva O., Podolska O., Mushenyk I. Prospects of biodiesel production: the place and role of Ukraine in the context of implementation of the EU green course. Independent Journal of Management & Production. Vol. 13.3, Special Edition ISE, S&P — May 2022. P. 225—240.
9. Ovcharenko I., Khodakivska O., Sukhomlyn L., Shevchenko O., Lemeshenko I., Martynov A., Zos-Kior M.,

Hnatenko I., Michkivskyy S., Bilyavska L. Spatial organization management: modeling the functioning of eco-clusters in the context of globalization. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2022. Vol. 40. P. 351—356.

10. Zhyvko Z., Nikolashyn A., Semenets I., Karpenko Y., Zos-Kior M., Hnatenko I., Klymenchukova N., Krakhmalova N. Secure aspects of digitalization in management accounting and finances of the subject of the national economy in the context of globalization. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2022. Vol. 39. P. 259—269.

References:

1. tripoli.land (2024), "Agricultural holdings of Ukraine", available at: <https://tripoli.land/ua/agroholdingi-ukrainy> (Accessed 10.07.2024).
2. Kalinichenko, A.V. (2021), Ekonomiko-matematichni metody ta modeli [Economic and mathematical methods and models], PDAA, Poltava, Ukraine.
3. Kolesnyk, T.V. (2020), "Institutional incentives for increasing the efficiency of the public sector during decentralization", Ekonomika, finansy, menedzhment: aktual'ni pytannya nauky i praktyky, vol. 1 (51), pp. 69—86.
4. Lozhachevska, O. M., Pidvalna, O. G., Mohonko, G. A. and Litvyshko, L. O. (2023), "Business administration of the mechanism of anti-crisis management of finances of innovatively oriented enterprises in the conditions of digitalization and development of public administration", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 24, pp. 30—34.
5. Pronko, L.M. (2022), "Peculiarities of human capital reproduction in rural areas", Prodovol'chi resursy, vol. 18.10, pp. 266—275.
6. Kaletnik, G.M., and Lutkovska, S.M. (2021), "Implementation of Public-Private Partnership Models in the Field of Ecological Modernization of the Environmental Safety System", European Journal of Sustainable Development, vol. 10.1, pp. 81—89.
7. Khodakivska, O., Kobets, S., Bachkir, I., Martynova, L., Klochan, V., Klochan, I. and Hnatenko, I. (2022), "Sustainable development of regions: Modeling the management of economic security of innovative entrepreneurship", International journal of advanced and applied sciences, vol. 9.3, pp. 31—38.
8. Klymchuk, O., Khodakivska, O., Kireytseva, O., Podolska, O. and Mushenyk, I. (2022), "Prospects of biodiesel production: the place and role of Ukraine in the context of implementation of the EU green course", Independent Journal of Management & Production, vol. 13.3, pp. 225—240.
9. Ovcharenko, I., Khodakivska, O., Sukhomlyn, L., Shevchenko, O., Lemeshenko, I., Martynov, A., Zos-Kior, M., Hnatenko, I., Michkivskyy, S. and Bilyavska, L. (2022), "Spatial organization management: modeling the functioning of eco-clusters in the context of globalization", Journal of Hygienic Engineering and Design, vol. 40, pp. 351—356.
10. Zhyvko, Z., Nikolashyn, A., Semenets, I., Karpenko, Y., Zos-Kior, M., Hnatenko, I., Klymenchukova, N. and Krakhmalova, N. (2022), "Secure aspects of digitalization in management accounting and finances of the subject of the national economy in the context of globalization", Journal of Hygienic Engineering and Design, vol. 39, pp. 259—269.

Стаття надійшла до редакції 12.07.2024 р.